UUTISET

Jos tämä niin sanottu Haavisto-ilmiö vahvistuu, se saattaisi keikauttaa kokonaistilannettakin. **JOHTAJA KARINA JUTILA, AJATUSPAJA E2**

Uusi vaali, uusi asetelma

Presidentinvaalien toisella kierroksella kisa alkaa alusta ja äänestyspäätös tehdään mielikuvien perusteella.

Presidenttiehdokkaista voi olla tosin vaikea muodostaa mielikuvaa, sillä **Pekka Haavisto** (vihr.) ei edusta perinteistä cityvihreää eikä **Sauli Niinistö** (kok.) oikeistolaisinta kokoomuslaista.

”Asetelma on nyt kokonaan uusi. Ensimmäisen kierroksen työ ei suoraan periydy toiselle kierrokselle, vaan jopa Niinistön ja Haaviston äänestäjät voivat vaihtua päittäin, jos jompikumpi onnistuu vakuuttamaan äänestäjät väittelyissä.”

Näin arvioi toiminnanjohtaja **Ruurik Holm** vasemmistoliittolaisesta ajatushautomo Vasemmistofoorumista. Holmin mukaan nyt äänestetään henkilöä ja kokonaisuutta, ei vain poliittista linjaa.

Toinen ratkaiseva tekijä ovat arvot: suvaitsevaisuus, vähemmistöjen oikeudet ja ympäristö. Niitä Haavisto edustaa uskottavammin kuin Niinistö.

”Ulkopolitiikasta voi olla vaikeampaa löytää eroja: miten siitä saa väittelyn, jos molemmat kannattavat järkevää Eurooppa-politiikkaa ja kumpikaan ei kannata Natoa?”

Myös keskustataustaisen Ajatuspaja e2:n johtaja **Karina Jutila** katsoo, että Haavisto on suuntautunut enemmän presidentin valtaoikeuksiin kuuluviin asioihin, kuten ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, rauhankysymyksiin ja globaaliin vastuuseen, kun taas Niinistö on puhunut kotimaan asioista, kuten yrittäjyydestä, työllisyydestä ja taloudesta.

Perinteinen vai erilainen?

Mutta kysymys on myös mielikuvista. Äänestäjiin saattaa vedota se, että Haavistolla näytti olevan enemmän kansalaisliikkeen luonteinen kampanja, kun taas Niinistön taustalla oli varakkaita lahjoittajia, Jutila arvioi.

”Haaviston kampanjaa ja esiintymistä on kiitelty ja pidetty maltillisena, sovinnollisena ja tyylikkäänä, ja Niinistö taas on ehkä värikkäämpi ja kiistanalaisempi persoona. Toisaalta Niinistö on perinteisen politiikan turvallinen ja vahva valinta, Haavisto enemmän rohkea ja erilainen.”

Jutila muistuttaa, että Halosen valinta vuonna 2000 oli rohkeasti erilainen, samoin kuin Ahtisaaren vuonna 1994 jopa politiikan ulkopuolelta.

”Tässä jatkumossa voisi taas olla erilaiselle presidentille tehty latu. Jos tämä niin sanottu Haavisto-ilmiö vahvistuu, se saattaisi keikauttaa kokonaistilannettakin.”

Miten siitä saa väittelyn, jos molemmat kannattavat järkevää Eurooppa-politiikkaa ja kumpikaan ei kannata Natoa?
RUURIK HOLM

”Haaviston kampanja on nousu- ja Niinistön laskusuunnassa. Moni saattaa lähteä voittajan kelkkaan”, ennakoi puolestaan Ruurik Holm.

”Voi olla, että ihmiset haluavat uuden ajan edustajan ja näyttää ulospäin, että Suomi on suvaitsevainen ja kansainvälinen maa.”

EU-kriittinen vaihtoehto puuttuu

Ensimmäiseltä vaalikierrokselta jäi kodittomaksi 1,3 miljoonaa ääntä. Haaviston pitäisi saada niistä yli 70 prosenttia peitotakseen Niinistön. Keitä siis keskustalaiset, perussuomalaiset ja vasemmisto äänestävät?

Arvio on, että valtaosa vasemmistoliiton ja myös demareiden äänestäjistä asettuu Haaviston taakse. Keskustan kannattajat saattavat jakautua jopa tasan: puolet Niinistön ja puolet Haaviston taakse arvokonservatismin ja -liberalismin mukaan.

Perussuomalaisten tahto on kysymysmerkki, samoin kuin se, nouseeko eri puolueista esiin mielipidevaikuttajia.

Vielä suurempi arvoitus on kotiin jäävien osuus, sillä tältä kierrokselta puuttuu nyt selvä EU-kriittinen vaihtoehto. Esimerkiksi Haavisto ei ole tehnyt irtiottoa suhteessa Natoon eikä tuonut esille EU-kriittisyyttä, Holm pohtii.

Ei perinteinen kaupunkivihreä

Vaalipiireittäin ajateltuna Haavisto voi yltää ykköseksi Lapissa, Keski-Suomessa ja Helsingissä. Oulussa ja Pohjanmaalla vaaka voi kallistua Niinistölle, mutta koko Itä-Suomi ja suuri Uusimaakin ovat täysiä arvoituksia.

”Todella mielenkiintoista! Minusta tuntuu, että kumpikaan ei ole esimerkiksi Väyrysen kannattajille kovin luonteva ehdokas”, Holm arvelee.

”Vaikka vihreitä pidetään kaupunkien puolueena, Haavisto ei ole sitä ehdokkaana. Hän sai Keski-Suomen vaalipiirissä yli 20 prosenttia ja Inarissa 15 prosenttia äänistä. Hän on pystynyt murtamaan tämän raja-aidan omalla persoonallaan.”

Vaikka Haavisto koettaisiin maanläheisemmäksi, keskustassa saatetaan kuitenkin muistaa viime hallitusneuvottelut, joissa vihreät eivät halunneet keskustan kanssa samaan hallitukseen.

EIJA POUTANEN

KOMMENTTI

Vaasako ratkaisijana?

Vaalien toisen kierroksen ehdottomasti kiinnostavin vaalipiiri on Vaasa. Ensimmäisellä kierroksella **Sauli Niinistö** ja **Pekka Haavisto** saivat vaalipiiristä yhteensä vajaat 96 000 ääntä, kun muiden ehdokkaiden äänimäärä oli lähes 155 000.

Kun äänioikeutettuja on yhteensä lähes 339 000, toisella kierroksella Vaasan vaalipiirissä olisi siten jaossa jopa 243 000 potentiaalista ääntä.

Yhteensä se on potti, jonka jakautuminen toisella kierroksella on koko valtakunnassa vaikeimmin ennustettavissa.

Vaasan vaalipiirin ”vapaita” äänestäjiä ajatteluttavat eniten tekijät, joita kummallakin ehdokkaalla on taustapuolueissaan. Vaikka presidentillä ei ole sisäpoliittista valtaa, nämäkin tekijät varmasti painottuvat äänestäjien ratkaisuissa.

Vaasan vaalipiirissä äänestäjät ovat tottuneet käyttämään äänioikeuttaan, mutta nyt moni miettii vakavasti kotiin jäämistä.

Jos äänestyspäätös syntyy, Vaasan vaalipiirin äänestäjien valintoja kannattaa presidentiksi lopulta valitun kuunnella herkällä korvalla, sen verran kovia kriteerejä hän on joutunut läpäisemään. Sama pätee tietysti myös muissa kehäkolmosen ulkopuolisissa vaalipiireissä.

MAIKKI KULMALA

JAANA KANKAANPÄÄ

Maanantaina Sauli Niinistön torikahvit Helsingin Kauppatorilla houkuttelivat paikalle enemmän toimittajia kuin ehdokasta tapaamaan tulleita kaupunkilaisia.

Pekka Haavisto aloitti maanantaina toisen kierroksen kampanjan selvältä takamatkalta Sauli Niinistöön nähden.

Niinistöltä luvassa napakka kierros

Kokoomuksen presidenttiehdokas **Sauli Niinistön** toisen kierroksen kampanja käynnistyi varhain maanantaiaamuna. Tukijoukot jalkautuivat suurissa kaupungeissa ehdokaskyltit kaulassa ajoteiden varsille.

Ehdokas esittäytyi vaalipäivän jälkeen yleisötapahtumassa Helsingin Kauppatorilla, mutta torikahveille saapui enemmän toimittajia kuin yleisöä.

Niinistö ilmoitti, että vaalikampanja jatkuu tiivisti seuraavat kaksi viikkoa. Suuria mullistuksia ei ole luvassa.

”Aion jatkaa omalla linjallani”, hän totesi.

Uusia teemoja tulee mukaan kampanjaan, jos ”aika tuottaa niitä”.

Onko ehdokkaiden välillä eroja? Niinistö luonnehtii, että monissa keskeisissä asioissa eroja ei juuri ole.

Niinistö aikoo pitää kiinni tyylistään. Hän ei aio jatkossaan arvostella muita ehdokkaita tai käyttää erityistä kieltä.

”Minulla on muusta elämänpiiristä kuin politiikasta ehkä vähän enemmän kokemusta, ja toivon että myös syvää tuntemusta”, Niinistö totesi lyhyesti haastajastaan.

Kampanja pysyy sovituissa raameissa

Parin viikon aikana Niinistö tekee napakan Suomi-kierroksen. Monet tv-väittelyt pitävät ehdokkaat Helsingissä.

Presidenttiehdokkaan rinnalla kampanjoi tiiviisti vaimo **Jenni Haukio**.

Niinistö vieraili tiistaina Oulussa. Pääkaupunkiseudun ohella hän käy vain Raisiossa, Tampereella, Jyväskylässä ja Lahdessa.

Kampanjabudjetti paisuu ensimmäisen kierroksen potista. Kokoomus aikoo kerätä vielä 200 000 euroa.

Rahaa kuluu muun muassa tv-mainontaan.

Niinistö luonnehti tiistaina, että hänen budjettinsa tulee olemaan puolet kuuden vuoden takaisesta 2,2 miljoona euron kampanjabudjetista.

Arvopohdintaa luvassa

Arvokonservatiivi vai arvoliberaali? Niinistö ei hyväksy leimoja otsaansa. Hän totesi tiistaina kampanjainfossaan, että hän haluaisi pitää avioliiton naisen ja miehen välisenä liittona.

”Meillä on suuri joukko väkeä, joka uskonnollisista syistä pitää avioliittoa naisen ja miehen välisenä. Heille se on arvoasia”, hän perusteli.

Niinistön mielestä samaa sukupuolta olevien parien tasa-arvovaatimus edellyttäisi menemistä toisen väestöryhmän arvoalueelle.

Hänen mielestään oikeudellinen tasa-arvo toteutuisi, jos sukunimi- ja adoptiolaki avattaisiin ja uudistetaan tiettyjä rekisteröintitietoja.

”Tasa-arvo voi toteutua mainitsemillani kolmella toimenpiteellä”, hän tuumi ja mainitsi, että ”pariliitto” voisi olla sopiva ilmaisu pohdittavaksi.

JANNE IMPIÖ

Haavisto aikoo taistella voitosta

Vihreiden presidenttiehdokas **Pekka Haavisto** esiintyi maanantaina hyvin huojentuneen oloisena Helsingissä järjestämässä tiedotustilaisuudessa. Paikaksi hän valitsi Kalliossa sijaitsevan Setlementtiopiston.

Haavisto uskoo, että toisella kierroksella voitto on vielä mahdollinen, vaikka ykkössuosikki **Sauli Niinistön** etumatka on pitkä.

”Aiomme taistella”, hän tiivisti.

Haavisto yrittää vaikuttaa nyt niihin äänestäjiin, joiden ehdokas putosi toiselta kierrokselta.

Hän arvioi, että päätökset tehdään kokonaan uudelta pohjalta.

Ensimmäisen kierroksen kampanjointi sujui Haaviston mielestä siististi, eikä loanheittoa esiintynyt. Väittelytyyliään Haavisto ei aio muuttaa.

”Presidentin ei tarvitse puhua toisten päälle. Hän saa kyllä puheenvuoron.”

Haaviston puheisiin uusia sävyjää

Maanantaisessa tiedotustilaisuudessa Haavisto asettautui monien ihmisryhmien taakse. Puheesta oli tulkittavissa aiempiin verrattuna selkeitä sävymuutoksia. Nyt uusista äänistä kamppailevan Haavisto syleilyt kohdistuivat eri puolelle Suomea.

Hän muisti muun muassa keskustan kannattajia, maaseudun ihmisiä sekä Lapin saamelaisia.

Haavisto esimerkiksi yhdistäisi **Martti Ahtisaaren** lanseeraamat maakuntamatkat ja **Tarja Halosen** presidenttifoorumit maakunnallisiksi keskustelutapahtumiksi.

Maakunnille Haavisto viesti sen, että maaseudun ja kaupunkien vastakkainasettelu on tarpeetonta.

Hän kertoi puhuneensa kentällä maaseudun elinkeinojen monipuolistamisen puolesta, kuten bioenergian ja luomutuotannon mahdollisuuksista.

Myös hallituksessa istuva ehdokkaan taustapuolue sai terveiset. Haaviston mielestä pitää olla ehdottoman varma, ettei kuntauudistuksen varjolla leikata hyvinvointipalveluja ja siirretä niitä entistä kauemmas asukkaista.

”Tämä pelko on ollut hyvin todellinen monella paikkakunnalla.”

Haavisto jalkautuu taas maakuntiin

Haaviston 250 000 euron kampanjakassa on tyhjentynyt, mutta se on vähitellen täyttymässä. Pienlahjoittajat ovat liikkeellä, sillä hän keräsi vaalipäivän jälkeen yhdessä yössä yli 100 000 euroa ja tiistaihin mennessä varoja oli jo 200 000 euroa.

Haavisto kiertää kahden viikon kuluessa Suomea. Hän vierailee tänään Kemissä ja Rovaniemellä.

Kampanjakierrolla pääkaupunkiseudulla on suurin rooli, mutta hän käy myös muun muassa Pirkanmaalla, Pohjanmaalla, Kymenlaaksossa ja Savossa.

JANNE IMPIÖ

Viljelijä-äänet menossa Niinistölle

Sauli Niinistö näyttää olevan viljelijöiden suosikki presidentinvaalin toisella kierroksella. Osalla **Paavo Väyrystä** tai **Timo Soinia** äänestäneistä on vaikeuksia löytää mieleistä ehdokasta kahdesta jäljelle jääneestä.

Niin kertoo viljelijägallup, joka tehtiin ennen ensimmäistä kierrosta. Tuleva puolitoista viikkoa voi muuttaa tilannetta.

Ensimmäisellä kierroksella Väyrynen oli viljelijöiden ylivoimainen suosikki. Hän sai ennakkokyselyn mukaan yli puolet heidän äänistään.

Joka viides viljelijä aikoi äänestää Niinistöä. Yhtä moni arpoi ehdokastaan vielä viikko ennen vaalia.

Kun Väyrynen ei ole toisella kierroksella, yli puolet häntä äänestäneistä viljelijöistä harkitsee äänen siirtämistä Niinistölle. **Pekka Haavistolle** oli yli viikon takaisessa tilanteessa siirtymässä harvempi kuin joka kymmenes alun perin Väyryselle annettu viljelijä-ääni.

Useampi kuin joka neljäs viljelijät ovat olleet tunnollisia äänestäjiä.

Toisaalta osa ensimmäisellä kierroksella viime hetkeen harkinneista pitää valintaa nyt helpompana. Ilmeisesti eniten päänvaivaa viljelijöille tuotti valinta Väyrysen ja Niinistön väliltä, ja nyt ehdolla on enää toinen.

Viljelijägallupiin vastasi 555 viljelijää loppiaisen jälkeisellä viikolla, siis viikko ennen vaalin ensimmäistä kierrosta. Kyselyn teki Gallup Elintarviketieto Maaseudun Tulevaisuuden toimeksiannosta.

Viljelijät vastasivat gallupissa, ketä aikovat äänestää ensimmäisellä kierroksella. Samalla heiltä kysyttiin, ketkä voivat tulla harkintaan toisella kierroksella, jos ykkösehdokas ei ole mukana.

HEIKKI VUORELA

Viljelijöiden äänestysaikomukset

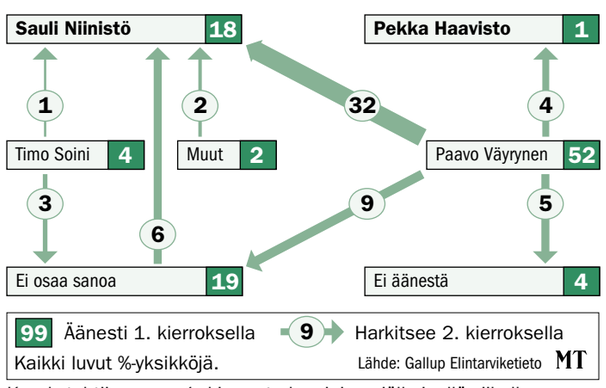

Kysely tehtiin ennen 1. kierrosta loppiaisen jälkeisellä viikolla.

Ensimmäisellä kierroksella Väyrynen oli viljelijöiden ylivoimainen suosikki. Hän sai ennakkokyselyn mukaan yli puolet heidän äänistään.

Väyrystä ja yli puolet Soinia äänestäneistä viljelijöistä ei runsas viikko sitten tiennyt, mitä tekee nyt eteen tulleessa tilanteessa.

Väyrystä äänestäneistä viljelijöistä joka kymmenes saattaa jopa jättää äänestämättä toisella kierroksella. Perinteisesti

MTK:n Marttila: Maaseudulla pohditaan arvoja

MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** punnitsee presidenttiehdokkaan valinnassa, millaisen arvojohtajan Suomi on saamassa.

Marttila sanoo, että maaseudun ihmisten peruskysymys kuuluu: mikä on ihmisten oikeus asua ja yrittää eri puolilla Suomea?

Myös maanomistajien perustuslailliset oikeudet omaisuuden suojaan tai maaomistajien oikeuksiin pohdittavat.

”Kokoomuslaiset ja vihreät edustavat hyvin ääripäitä näissä kysymyksissä”, hän sanoo.

Marttila liputtaa kokoomuslaisen **Sauli Niinistön** puolesta, sillä hän uskoo, että vihreiden ehdokkaan **Pekka Haaviston** viiteryhmässä ”kestävälle maataloudelle tai metsätaloudelle ei anneta juuri arvoa”.

Emäpuolueistaan ehdokkaat eivät äänestäjien silmissä pääse eroon, vaikka he ovat yrittäneet tehdä niihin pesäeroa, tuumii Marttila.

”Vihreiden nykyinen ja perinteinen politiikka kauhistuttaa maaseudun ihmisiä monessakin suhteessa. Toki heillä on nyt näytönpaikka oman ympäristöministerin myötä”, hän sanoo.

JANNE IMPIÖ

Ennakkoäänestys alkaa

Ehdokasnumerot säilyvät ennallaan

Presidentinvaalin toisen kierroksen ennakkoäänestys järjestetään samalla tavalla kuin ensimmäisellä kierroksella. Ehdokkaita tosin on vain kaksi.

Äänestys alkaa tänään keskiviikkona ja jatkuu seitsemän päivää ensi viikon tiistai-iltaan asti.

Jokainen äänioikeutettu kansalainen voi antaa äänensä ennakkoon missä päin maata tahansa.

Ehdokkaiden äänestysnumerot säilyvät ensimmäiseltä kierrokselta.

MT